

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Tomáše Foltase a Jana Kratochvíla v právní věci žalobce: **S. A. K.**, zastoupený Mgr. Bc. Tomášem Auerem, advokátem se sídlem Teplého 2786, Pardubice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2025, čj. OAM-1068/DS-D03-ZA21-2024, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 8. 2025, čj. 43 Az 3/2025-38,

t a k t o :

Návrh žalobce na vydání předběžného opatření ze dne 16. 10. 2025, jímž by se žalovanému uložilo, aby do pravomocného rozhodnutí o této kasační stížnosti strpěl pobyt žalobce v pobytovém středisku a poskytl mu základní hmotné zabezpečení, **se z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Dne 17. 12. 2024 bylo na základě žádosti žalobce zahájeno řízení o udělení mezinárodní ochrany. V rámci tohoto řízení rozhodl žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím tak, že žalobci dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neudělil mezinárodní ochranu. Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí žalobu, kterou krajský soud v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl.

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku dne 8. 10. 2025 neodůvodněnou kasační stížnost. Dne 17. 10. 2025 byl soudu doručen návrh na vydání předběžného opatření ze dne 16. 10. 2025. Navrhl, aby soud žalovanému (respektive Správě uprchlických zařízení jako organizační složce žalovaného) uložil, aby do pravomocného rozhodnutí o této kasační stížnosti strpěl pobyt žalobce v pobytovém středisku a poskytl mu základní hmotné zabezpečení.

[3] V odůvodnění tohoto návrhu stěžovatel uvedl, že je v postavení osoby strpěné na území podle § 78b zákona o azylu, a bez udělení výjimky k pobytu v azylovém zařízení je povinen dle § 78d téhož zákona z vlastních prostředků hradit náklady spojené s pobytem na území. Z tohoto důvodu podal žádost o výjimku k pobytu v azylovém zařízení podle § 79 odst. 5 uvedeného zákona, které Správa uprchlických zařízení vyhověla a prodloužila jeho ubytování v pobytovém středisku do 22. 10. 2025. Současně mu doporučila, aby si aktivně hledal vlastní ubytování.

[4] Stěžovatel má za to, že mu odejmutím možnosti ubytování hrozí vážná újma ve smyslu § 38 s. ř. s., spočívající v tom, že nedisponuje žádnými finančními prostředky ani jiným zdrojem obživy, který by mu umožnil zajistit si ubytování mimo azylové zařízení. Ačkoliv má od 7. 7. 2025 právo požádat o vydání povolení k zaměstnání, dosud se mu nepodařilo pracovní poměr získat, přestože k tomu již podnikl potřebné kroky.

[5] Stěžovatel dále shrnul, že by se bez udělení výjimky k ubytování ocitl bez přístřeší a jakéhokoli hmotného zabezpečení. Ukončení pobytu v azylovém zařízení by jej navíc fakticky donutilo opustit území České republiky, aniž by mohl vyčkat rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o své kasační stížnosti. V této souvislosti stěžovatel odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně na usnesení z 13. 3. 2020, čj. 1 Azs 28/2020-56, bod 20, v němž podle jeho názoru soud dovodil, že je vhodné, aby správní orgány umožnily cizincům, kteří vedou řízení o udělení mezinárodní ochrany před Nejvyšším správním soudem, přičemž jejich kasační stížnost má odkladný účinek, setrvat po dobu řízení v pobytovém středisku. Stěžovatel tak uzavřel, že ztráta práva na ubytování představuje zásah do samotného jádra jeho procesních práv, jelikož by mu tím bylo znemožněno pokračovat v řízení o kasační stížnosti.

[6] Žalovaný se vyjádřil k návrhu na vydání předběžného opatření a označil jej za bezpředmětný. Podle jeho názoru má stěžovatel i nadále postavení žadatele o mezinárodní ochranu, včetně všech souvisejících práv a povinností. Tento závěr žalovaný dovodil ze zákonného odkladného účinku kasační stížnosti.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] S ohledem na vyjádření žalovaného považuje Nejvyšší správní soud za potřebné vyjádřit se nejprve k postavení stěžovatele v rámci nyní projednávaného řízení. Žalovaný totiž konstatoval, že stěžovateli svědčí postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu zákona o azylu. Podle § 2 odst. 1 písm. b) tohoto zákona je však *žadatelem o udělení mezinárodní ochrany cizinec, který podal v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany, o níž dosud nebylo pravomocně rozhodnuto. Postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany má dále cizinec po dobu běhu lhůty pro podání žaloby podle § 32 a po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle soudního řádu správního, má-li tato žaloba odkladný účinek nebo do vydání usnesení krajského soudu o nepřiznání odkladného účinku, pokud o něj cizinec požádal. Postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany má dále cizinec, který požádal o udělení mezinárodní ochrany v jiném státě, který je vázán přímo použitelným předpisem Evropské unie, a Česká republika jej převzala na své území za účelem posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany.*

[8] Nejvyšší správní soud se návrhy na vydání předběžného opatření se stejným skutkovým základem zabýval, přičemž opakovaně dospěl k závěru, že stěžovatel má postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany pouze do skončení řízení o žalobě před krajským soudem. Jeho kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu o zamítnutí žaloby sice má ze zákona odkladný účinek (§ 32 odst. 5 zákona o azylu), to ovšem neznamená, že by cizinci v této fázi soudního přezkumu náleželo rovněž postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu citovaného § 2 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, jak tvrdí žalovaný (usnesení NSS z 12. 3. 2020, čj. 1 Azs 28/2020-56, bod 14). Obdobně se

pokračování

Nejvyšší správní soud vyjadřuje v situaci, kdy kasační stížnost nemá odkladný účinek ze zákona, a zvažuje, zda by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti vůbec bylo způsobilé odvrátit stěžovatelem tvrzenou újmu a mohlo vést k možnosti jeho (dočasného) setrvání na území ČR (usnesení NSS z 10. 1. 2025, čj. 8 Azs 273/2024-30, bod 5).

[9] Stran posouzení návrhu na vydání předběžného opatření Nejvyšší správní soud odkazuje na § 38 odst. 1 s. ř. s., který stanoví, že *[b]yl-li podán návrh na zahájení řízení a je potřeba zatímčně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, může usnesením soud na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Ze stejných důvodů může soud uložit takovou povinnost i třetí osobě, lze-li to po ní spravedlivě žádat.*

[10] Pro vydání předběžného opatření musí být podle usnesení Nejvyššího správního soudu z 24. 5. 2006, čj. Na 112/2006–37, kumulativně splněny tyto podmínky: 1) *podaná kasační stížnost, řízení, o níž nebylo zastaveno, [...]; 2) návrh na vydání předběžného opatření; 3) potřeba zatímčně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu; 4) podané vyjádření ostatních účastníků k návrhu na vydání předběžného opatření, je-li takového vyjádření potřeba; 5) přípustnost návrhu, tj. neexistence důvodů nepřípustnosti (zejm. § 38 odst. 3 s. ř. s.).* Tyto podmínky, mimo podmínku č. 5 (která byla zákonem č. 303/2011 Sb. novelizujícím § 38 odst. 3 s. ř. s. odstraněna), jsou aplikovatelné i na nyní posuzovaný případ.

[11] V tomtéž usnesení se soud detailně zabýval i výkladem klíčového pojmu „vážná újma“, který je *[...] nutno vykládat relativně autonomně a izolovaně od předběžného posuzování (přesněji řečeno odhadování) budoucí úspěšnosti navrhovatele předběžného opatření v řízení ve věci samé. Vážnou újmu je v případě, že předběžným opatřením má být podle návrhu účastníka-soukromé osoby uložena povinnost správnímu orgánu, nutno rozumět zejména takový zásah do právní sféry účastníka (resp. pokyn či donucení s obdobnými důsledky), který – v případě že by byl v řízení ve věci samé shledán sám o sobě nezákonným či shledán součástí nezákonného komplexnějšího postupu správního orgánu – představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel. Vážnou újmu tedy budou zejména intenzivní zásahy do intimní sféry navrhovatele, do jeho vlastnických práv či do jiných jeho subjektivních práv, zejména těch, která mají povahu práv ústavně zaručených [...]. V praxi půjde zejména o snahy správního orgánu proti vůli účastníka-soukromé osoby získat o účastníkovi informace, jež má k dispozici jen on, odejmout mu věci, které oprávněně drží či má v oprávněné detenci, či zabránit mu ve výkonu jeho práv nebo jej v něm citelně omezit (např. v právu užívat vlastněnou či pronajatou věc, v právu podnikat či provozovat jinou hospodářskou činnost).*

[12] V nyní posuzované věci stěžovatel podal kasační stížnost a návrh na vydání předběžného opatření, a splnil tedy první i druhou podmínku pro vydání předběžného opatření. Nejvyšší správní soud však neshledal naplnění třetí podmínky, tedy že by stěžovateli hrozila vážná újma, pro kterou by bylo nutno zatímčně upravit jeho poměry.

[13] Nejvyšší správní soud zde odkazuje na svá rozhodnutí, kde ve skutkově podobných řízeních návrh na uložení předběžného opatření zamítl. Šlo o případy, kde se cizinci žádající o mezinárodní ochranu v České republice domáhali, aby soud uložil žalovanému povinnost strpět jejich pobyt v pobytovém středisku až do skončení řízení o kasační

stížnosti proti zamítavému rozsudku krajského soudu, případně aby jim žalovaný poskytl základní hmotné zabezpečení (usnesení NSS z 12. 3. 2020, čj. 1 Azs 28/2020-56, usnesení NSS z 2. 7. 2020, čj. 6 Azs 167/2020-49, usnesení NSS z 21. 5. 2021, čj. 4 Azs 82/2021-54, usnesení NSS z 13. 8. 2020, čj. 4 Azs 15/2020-50). Stěžovatel na usnesení čj. 1 Azs 28/2020-56 sám odkazuje, byť z jeho bodu 20 dovozuje, že by jeho návrhu mělo být vyhověno. Stěžovatel ovšem cituje znění tohoto odstavce selektivně. Nejvyšší správní soud sice obecně připustil, že by cizincům měl být umožněn pobyt v pobytovém zařízení i po dobu řízení o kasační stížnosti, zároveň ale dodal, že by se muselo jednat o zvláště zranitelnou osobu, které by skončením pobytu skutečně vznikla zásadní újma. Takovou osobou stěžovatel v tehdy projednávané věci nebyl.

[14] Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací praxi některým návrhům na vydání předběžného opatření vyhověl. Důvodem pro tento postup však byla specifická a výjimečná situace, jež spočívala ve vyhlášení karantény pro celé území České republiky a omezení volného pohybu osob kvůli probíhající pandemii koronaviru SARS-CoV-2. Nejvyšší správní soud v těchto usneseních akcentoval výrazné ztížení možnosti stěžovatelů hledat si v takto složitých podmínkách soukromé ubytování, v některých případech pak tento důvod pro vyhovění návrhu umocnil i závažný nepříznivý zdravotní stav dotčených stěžovatelů (usnesení NSS z 18. 3. 2020, čj. 3 Azs 28/2020 - 73, usnesení NSS z 20. 3. 2020, čj. 5 Azs 70/2020 - 32, usnesení NSS z 1. 4. 2020, čj. 10 Azs 97/2020 - 49). Žádná z výše nastíněných situací však na nynějšího stěžovatele nedopadá.

[15] Zákon o azylu stanoví, že právo na ubytování v pobytovém středisku a poskytnutí stravy mají pouze žadatelé o udělení mezinárodní ochrany (§ 79 odst. 3 zákona o azylu). Tento status stěžovatel již nemá. Ministerstvo však může povolit poskytnutí stravy a ubytování v azylovém zařízení i cizinci, který je strpěn na území podle tohoto zákona, a to po dobu platnosti potvrzení o strpění na území (§ 79 odst. 5 písm. e) zákona o azylu]. Je tak na uvážení správního orgánu, zda takovému cizinci ubytování a stravu poskytne či nikoliv.

[16] Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra stěžovateli na omezenou dobu již jednou vyhověla, neboť mu prodloužila možnost ubytování v pobytovém středisku, a to pod podmínkou platnosti potvrzení o strpění. Současně mu na dobu tohoto pobytu přiznala finanční příspěvek podle § 78d odst. 6 zákona o azylu. Stěžovatel tak po zamítnutí žaloby krajským soudem měl časový prostor řešit alternativní formu ubytování.

[17] K tvrzení o nedostatku finančních prostředků se Nejvyšší správní soud vyjádřil v usnesení z 2. 7. 2020, čj. 6 Azs 167/2020-49. Dovořil, že návrhu na vydání předběžného opatření není možné vyhovět pouze na základě tvrzeného nedostatku finančních prostředků stěžovatele, bez současného přistoupení dalších významných okolností (bod 28 uvedeného ustanovení). V případě stěžovatele však Nejvyšší správní soud existenci takových okolností neshledal. Stěžovatel totiž neosvědčil, že by mu v možnosti zajistit si bydlení a zaměstnání bránily závažné zdravotní či jiné důvody (např. nižší úroveň rozumových a volních vlastností). Stěžovatel navíc pobývá na území České republiky již relativně dlouhou dobu, v pobytových zařízeních žalovaného byl ubytován od prosince 2024. Stěžovatel není zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, jak ve svém návrhu ostatně sám připustil. Je dospělý, bezdětný a v produktivním

pokračování

věku. Může si tedy bez větších obtíží opatřovat prostředky pro svou obživu prací. Za splnění podmínek § 78d odst. 2 zákona o azylu navíc stěžovatel může žádat o finanční příspěvek. Podle tohoto ustanovení lze cizinci, který je na území strpěn, na základě prokázaných majetkových a finančních poměrů jeho nebo jeho rodiny, poskytnout příspěvek až do zákonem stanovené výše (v jeho případě až do výše 1,6násobku částky životního minima žadatele stanovené zvláštním právním předpisem). Pokud tedy stěžovatel pozbude možnost využívat ubytování v pobytovém středisku, neznamená to nevyhnutelně, že by se musel ocitnout bez jakýchkoliv finančních prostředků, díky kterým by si mohl obstarat ubytování.

[18] Nelze současně shledat, že by byl stěžovatel v důsledku ukončení ubytování v pobytovém středisku nějakým způsobem zkrácen na svých procesních právech. Skutečnost, že stěžovatel již nebude ubytován v pobytovém středisku, automaticky neznamená, že by nemohl participovat na soudním řízení či se účastnit porad se svým zástupcem, který mu byl ustanoven.

[19] Na základě uvedených skutečností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro vydání stěžovatelem požadovaného předběžného opatření nejsou splněny. Proto návrh zamítl.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 22. října 2025

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu